

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN HAKLARI

MEB“Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik”te okul yöneticisi olmak için aranan şartlar sayılmaktadır. Yönetmeliğin 5. maddesinde okullarda yönetici olarak görevlendirileceklerde aşağıdaki “Genel Şartlar”ın aranacağı belirtilmiştir:

- Yükseköğretim mezunu olmak,
- Başvurunun son günü itibarıyla Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak görev yapıyor olmak,
- Görevlendirileceği eğitim kurumunun türü itibarıyla öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak ve görevlendirileceği eğitim kurumunda aylık karşılığı okutabileceği ders bulunmak,
- Başvurunun son günü itibarıyla, son dört yıl içinde adlı veya idarî soruşturma sonucu yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak,
- Zorunlu çalışma gerektiren yerler dışındaki eğitim kurumu yöneticiliklerine görevlendirilecekler bakımından, ilgili mevzuatına göre zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış, erteletmiş ya da bu yükümlülüğten muaf tutulmuş olmak.

Okul müdürü olarak görevlendirileceklerde aranacak ‘‘zel Şartlar’’ Yönetmeliğin 6. maddesinde sayılmaktadır. Yönetmelik bu hükmünde aŐaĐıdaki Őartların en az birinin taŐınmasını zorunlu kılmıŐtır:

- Müdür olarak görev yapmıŐ olmak,
- Müdür başyardımcısı olarak en az iki yıl görev yapmıŐ olmak,
- Kurucu müdür, müdür yardımcısı ve müdür yetkili Ğretmen olarak ayrı ayrı veya müdür baŐyardımcılıĐı dâhil toplam en az üç yıl görev yapmıŐ olmak,
- Bakanlığın Őube müdürü veya daha üst unvanlı kadrolarında görev yapmıŐ olmak.

Okul yönetiminde tek sorumlu okul müdürü değildir; müdüre yardımcılar atanmak suretiyle okul yönetimi iÇinde yetki ve sorumluluk paylaŐımı yapılmıŐtır. Söz konusu yardımcılar arasında müdür baŐyardımcılıĐı statüsü oluŐturulmak suretiyle bir hiyerarŐi kurulmuŐtur. Müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı olarak görevlendirileceklerde aranacak zel Şartlar Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılmaktadır. Yine müdür başyardımcısı veya müdür yardımcısı olarak grevlendirilebilmek için aŐaĐıda belirtilen zel Őartlardan en az birinin taŐınması gerektiği bu maddede belirtilmektedir. Buna göre aranan Şartlar Őu Şekilde sıralanabilir:

- Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili Ğretmen olarak görev yapmıŐ olmak,
- Bakanlığın Őube müdürü veya daha üst unvanlı kadrolarında görev yapmıŐ olmak,
- Bakanlık kadrolarında adaylık dâhil en az dört yıl Ğretmen olarak görev yapmıŐ olmak.

Müdür başyardımcısı olarak görevlendirileceklerde ayrıca;

- Fen lisesi müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde matematik, fizik, kimya veya biyoloji alan ğretmeni olmak,
- Güzel sanatlar lisesi müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde Türk dili ve edebiyatı, görsel sanatlar/resim veya müzik alan ğretmeni olmak,
- İmam hatip lisesi müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde imam-hatip lisesi meslek dersleri alan ğretmeni olmak,
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde atölye ve laboratuvar ğretmeni olmak,
- Sosyal bilimler lisesi müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde Türk dili ve edebiyatı, tarih, coğrafya, felsefe, psikoloji veya yabancı dil alan ğretmeni olmak,
- Spor lisesi müdür başyardımcılığına görevlendirileceklerde beden eğitimi alan ğretmeni olmak, şartı aranır.

Kamu okullarında çalışan okul yöneticileri devlet memuru statüsünde görev yapmaktadır. DMK'nun 36. maddesine göre memurlar on sınıfa ayrılmıştır. Bu sınıflardan biri de "Eğitim ve Öğretim Hizmetleri" sınıfıdır. Bu sınıf içerisinde "eğitim ve öğretim görevi ile görevlendirilmiş olan öğretmenler" girmektedir. MEB'te okul yöneticisi olabilmek için öğretmen olmak şarttır ve bu şartın çıkış noktasını 1926 yılında yürürlüğe girmiş bulunan 789 sayılı Maarif Teşkilatı'na Dair Kanun oluşturmaktadır. Bu Kanun'un 12. maddesinde "*Meslekte asıl olan öğretmenliktir*" hükmü öngörmüştür ve bu hüküm etkisini günümüze kadar sürdürmüştür. Örneğin 1739 sayılı METK'nın 43. maddesine göre öğretmenlik "*Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas alanı*"dır. Bu hükümden de okul yöneticisi olmak için öğretmen olmanın şart olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca, yukarıda da belirtildiği gibi, MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmeliğin 5. maddesine göre okul yöneticisi olmak için aranan genel şartlar arasında öğretmen olmak da yer almaktadır. Dolayısıyla hepsi birer öğretmen olan okul yöneticileri DMK'da öngörülen eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı kapsamında yer almaktadır. Bu yüzden hem DMK'na göre öğretmenlere tanınan mesleki, mali, korunma ve sosyal hakların tümüne hem de MEB mevzuatında öğretmenlere tanınan hakların tümüne sahiptir. Bu haklar, yukarıda öğretmenlerin hakları başlığı altında verildiği için burada tekrar ele alınmayacaktır

Öğretmenlere sağlanan tüm hakların yanı sıra okul yöneticilerine ek dersler açısından bir ayrıcalık tanınmıştır. Şöyle ki, MEB Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar'ın 5. maddesi uyarınca örgün ve yaygın eğitim kurumlarının müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları haftada altı saat ders okutmakla yükümlüdürler. Okul yöneticileri eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında yer aldıkları ve asıl görevleri öğretmenlik olduğu için belirlenen saatler çerçevesinde derslere girmeleri zorunlu görülmüştür. Aynı maddeye göre okul öncesi ve sınıf öğretmenleri haftada 18 saat, genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenleri haftada 15 saat ve atölye ve laboratuvar öğretmenleri haftada 20 saat ders okutmakla yükümlüdür. Her ne kadar haftada altı saat ders okutmak bir ayrıcalık gibi nitelendirilse de, okul yönetiminden sorumlu olan personelin/işgörenlerin aslında mecburi ders yükümlülüklerinin hiç olmaması gerektiği de ileri sürülebilir. Çünkü yukarıda da belirtildiği okul yöneticiliği başlı başına uzmanlık gerektiren bir meslektir ve okul yöneticilerinden derse girmesi istendiği takdirde ikinci bir mesleğin, diğer bir deyişle öğretmenliğin gerekli kıldığı rolleri de yerine getirmeleri beklenmektedir. Ayrıca derse girdiği saatlerde okul yönetiminde ister istemez bir boşluk oluşabilecek ve bu sırada ortaya çıkan sorunların çözümünde güçlüklerin yaşanması bir yönetim zafiyeti şeklinde kendini gösterebilecektir.

Kararın 6. maddesi uyarınca, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görevli olup, aylık karşılığı ders görevini tamamlayan müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısına haftada altı saate kadar alanlarında, alanlarında ek ders görevi verilemeyen veya kısmen verilebilenlere ihtiyaç halinde ve istekleri üzerine alanları dışında da ek ders görevi verilebilir. Ek ders görevi verilmiş okul yöneticilerinin bu derslerin ücretini talep hakkı bulunmaktadır. Bunun dışında Kararın 10. maddesi uyarınca azınlık okullarında görevli olanlar dâhil her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarından bu maddede sayılan görev süreleri, ders niteliğinde yönetim görevi sayılmakta ve fiilen görev yapma karşılığında bu saatler karşılığında ek ders ücreti ödenmektedir. Belirtilen Karar'da tüm okul yöneticileri için ek ders ücreti ödenmesini gerektiren diğer durumlar da ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır.